

Du ska få cytostatika

Du ska få cytostatika

Du ska få cytostatika.

Cytostatika är medicin mot cancer.

När det är din tur

När ditt namn ropas upp är det din tur att få cytostatikabehandling.

Har du någon som följer med dig kan den personen vara med vid behandlingen.

Behandlingen

Cytostatika får du genom dropp.

Dropp är flytande medicin.

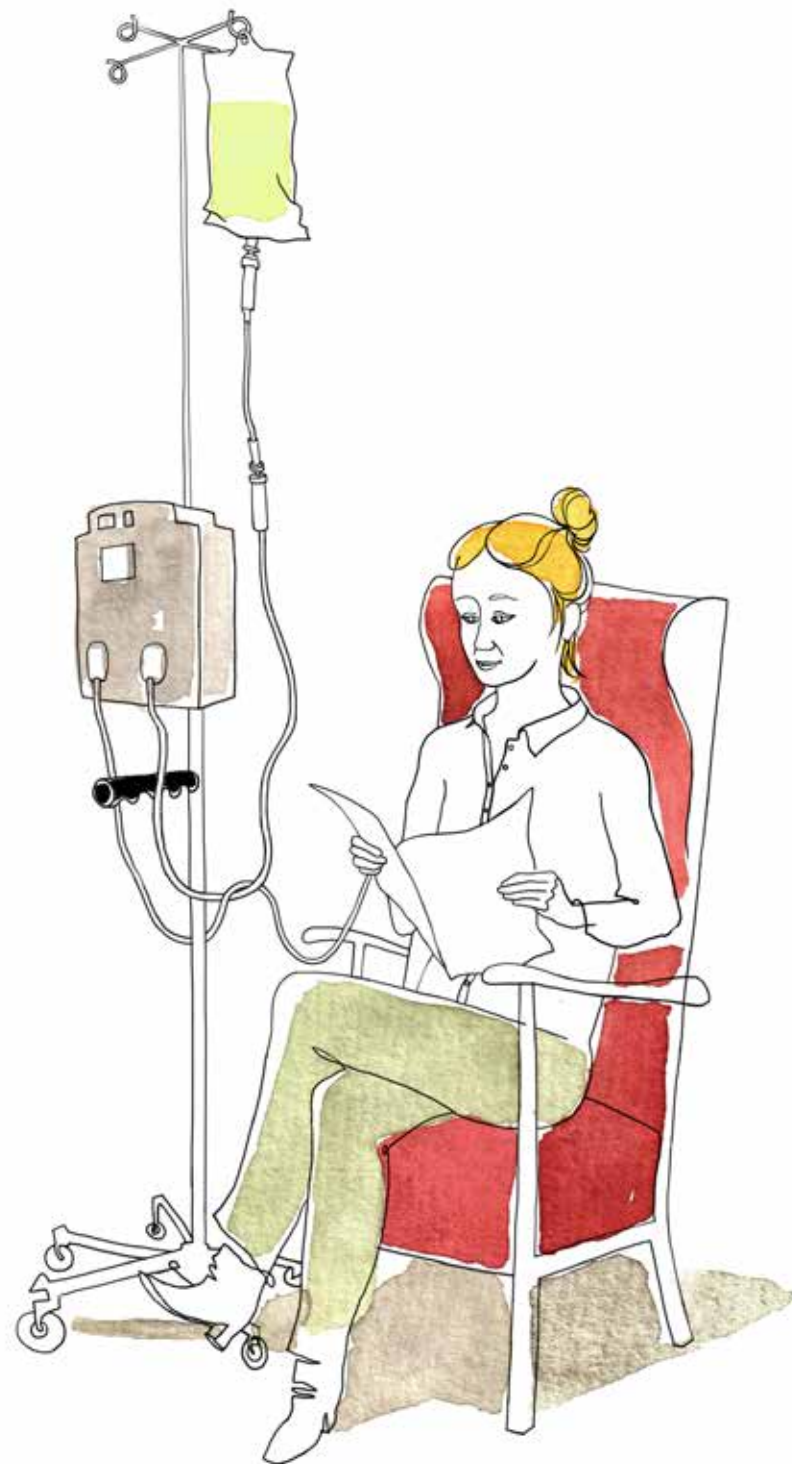
Dropp finns i en liten påse som hänger på en ställning.

Påsen har en tunn slang.

Slangen kopplas in till din blodåder.

När slangen är på plats går medicinen in i din kropp.

Dropp får du på sjukhuset.

Behandlingen

Ibland får du cytostatika som tabletter.

Tabletterna kan du ta hemma.

När du tar tabletterna ska du dricka ett glas vatten.

Efter behandlingen

När du får cytostatika kan du tappa håret.

Efter behandlingen

Om du tappar håret kan du få en peruk.

Ditt eget hår växer ut igen när behandlingen är slut.

Efter behandlingen

När du får cytostatika kan du må illa.

Om du mår illa kan du få medicin som gör att du inte mår illa längre.

Efter behandlingen

Du kan bli trött när du får cytostatika.

Du kan bli piggare av att ta en promenad.

Information till dig och din stödperson om ni vill veta mer

Allmänt

Cytostatika är en grupp läkemedel som främst används mot olika cancersjukdomar. Medicinerna fungerar genom att döda cancercellerna. Cytostatika kan också få cancerceller att sluta växa. Tidigare har dessa läkemedel ofta kallats för cellgifter.

Cytostatikabehandling är ofta påfrestande för kroppen. När man har fått en cancersjukdom måste läkaren därför överväga om det är en lämplig behandling. Ibland är det bättre att behandla med strålbehandling, andra typer av läkemedel eller att inte behandla alls.

Cytostatika kan bota och lindra smärta

Ibland kan man få cytostatika med målet att bli helt botad. Det är bland annat möjligt vid vissa typer av leukemi framför allt hos barn, vid vissa lymfkörteltumörer och vid testikelcancer.

Cytostatika används också ofta för att lindra olika symtom av sjukdomen. Smärta kan till exempel lindras om cytostatikabehandlingen gör att tumören krymper och trycket på närliggande organ eller nerver blir mindre. Det kallas palliativ behandling. Det är viktigt att behandlingen inte leder till svåra biverkningar. Läkaren överväger fördelarna med behandlingen mot nackdelarna innan den startar.

Cytostatika före en operation

Cytostatika används ibland om man har

fått en tumör som är för stor för att kunna opereras bort. Man kan då få en inledande behandling med cytostatika som gör att tumören krymper, så kallad neoadjuvant behandling. Det förbättrar förutsättningar att operera bort det som finns kvar, och chansen att man blir botad ökar.

Förutsättningar för behandling Efter som cytostatikabehandling många gånger är påfrestande måste man må tillräckligt bra för att tåla behandlingen. Ibland kan man tillsammans med läkaren komma fram till att fördelarna med behandlingen inte uppväger riskerna för besvärliga biverkningar. Då kan det vara bättre att inrikta behandlingen direkt mot symtomen, eller överväga att använda någon annan behandlingsmetod.

Förberedelser

Som regel genomgår man olika undersökningar innan behandlingen med cytostatika startar. Detta för att läkaren ska kunna avgöra vilken typ av cancer man har samt tumörens storlek och spridning i kroppen. Läkaren måste också undersöka om man har några andra sjukdomar eller besvär som kan påverka möjligheten att genomgå en behandling med cytostatika. Inför varje cytostatikabehandling måste blodprover tas, detta för att risken för biverkningar ökar om värdena är inte bra. Det kan innebära att behandlingen måste flyttas fram någon eller några dagar.

Hur går behandlingen till?

Oftast får man cytostatika direkt i blodet genom dropp. Det tar vanligen upp till några timmar. Man behöver oftast bara vara på sjukhuset under de timmar man får droppet. Vanligtvis behandlas man några dagar i följd, sedan görs ett uppehåll på en till tre veckor innan en ny behandlingsomgång påbörjas.

Det finns också vissa cytostatika som man kan ta hemma i form av tabletter.

Hur mår man under behandlingen?

Cytostatika angriper inte bara cancerceller utan också friska celler. Det gör att man ofta får biverkningar. Vilka biverkningar man får och hur svåra de blir beror på vilka sorters cytostatika som används, hur höga doser man får och hur många

behandlingsomgångar man går igenom. Hur känslig man är för olika typer av biverkningar varierar även från person till person. Man kan till exempel må illa, tappa håret eller drabbas av infektioner. Ofta finns mediciner som kan hjälpa mot biverkningarna. För att få hjälp är det därför viktigt att berätta för personalen hur man mår av behandlingarna. När behandlingen är klar brukar biverkningarna gå över.

Det finns alltid en viss risk att sjukdomen kommer tillbaka efter att tumören opererats bort. För att minska risken kan man få cytostatika efter operationen. Behandlingen startar några veckor till någon månad efter operationen och pågår under några månader. Detta är till exempel vanligt efter operation av tumörer i bröst och tjocktarm.

Vill du veta mer?

Har du frågor om cancer är du välkommen att ringa till en specialistsjuksköterska på Cancerrådgivningen.

Telefon: 08–123 138 00

E-post: cancerradgivningen@sll.se

Telefontid: måndag–fredag kl. 08.30–16.00

Du kan också ringa telefonnummer 1177 för råd. Där svarar sjuksköterskor dygnet runt. Du kan också gå in via webben och skriva en fråga – du får svar inom en timme.

För råd på finska, ring 1177, knappval 8, mellan klockan 08.00–12.00

För råd med tolk på arabiska, ring 077–111 77 90, mellan klockan 08.00–12.00.

För råd med tolk på somaliska, ring 077–111 77 91, mellan klockan 08.00–12.00.

För mer information på 1177 Vårdguiden: www.1177.se

Mer information

På 1177 Vårdguidens webbsida, www.1177.se kan du läsa mer om cytostatika och cytostatikabehandling.

Du kan ringa till Cancerrådgivningen för att fråga och prata om cancer.

Telefonnumret är 08-123 138 00.

Materialet är framtaget och granskat av Regionalt cancercentrum Stockholm – Gotland i samarbete med Riksförbundet FUB (föreningen för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning).

Mars 2018